

СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОНОМІКИ СТАРТАПІВ

Технологічність, інноваційність та творчість є втіленням сучасної індустріалізації. Світові економіки зазнають масового підйому, оскільки люди швидко пристосовуються до концепції підприємництва та інновацій. Це у свою чергу зменшує тиск на уряд у секторі економіки, що створює нові робочі місця. У 1949 р. теорія підприємництва економіста Й. Шумпетера зосередилася на трьох основних характеристиках підприємця: інновації, передбачення та творчість [1]. На сьогоднішній день саме категорія «стартап» стала зосередженням цих основних якостей бізнесменів.

Під терміном «стартап» розуміють нові інформаційні проекти, створені з розрахунком на швидкий їх ріст і високу капіталізацію; також розуміють й компанію, засновану для пошуку відтворюваної та масштабованої бізнес-моделі. Однак у відповідності із критеріями Європейської комісії, усілякий бізнес може називатися стартапом ще й за третьої умови окрім інновації та масштабованості – це відносна «молодість» справи – до десяти років [2].

Згідно із дослідженням, проведеним у рамках програми COSME, 99,3 % стартапів пропонують онлайн-рішення проблем того чи іншого типу, а 77,7 % з них отримують прибуток за допомогою активності типу 2B2. Цікавим виступає й дослідження середнього віку стартаперів [3].

Так, в більшості людей склалася думка, що стартаперами є молоді люди, які знаходяться тільки на етапі університетського навчання або нещодавно його закінчили. В той же час аналіз показує, що середній вік такого підприємця складає 38 років; найчастіше стартапером виступає чоловік (82,8 %), який вже отримав диплом про вищу освіту (84,8 %) [2, с. 5].

Цікавить й розподіл стартапів за гендерною належністю та сферою економіки (рис. 1.).

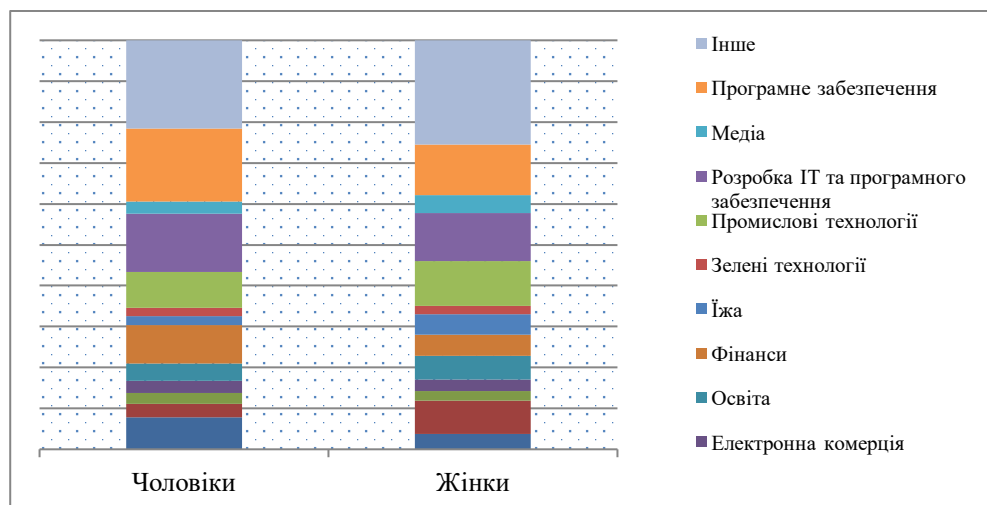

Рис. 1. Структура стартапів в залежності від сфери економіки та гендерної належності засновника бізнесу

Частка чоловіків-стартаперів, які працюють в галузі розробки програмного забезпечення складає 22 % від загальної кількості чоловіків-стартаперів, при цьому частка жінок, що діють у цьому ж секторі становить лише 16 % загальної кількості жінок-стартаперів. Існують гендерні нерівності й в інших сферах.

Термін «стартапер» є, в деякому роді, синонімом слова «підприємець». Адже справжній стартап є повноцінним бізнесом. За родом занять і професії стартапер може бути не тільки бізнесменом, але займатися розробкою, дизайном, бути інженером або економістом. Найчастіше, співзасновниками одного стартапу стають двоє людей (35 %): підприємець і технар. Але іноді стартап створюється і одним засновником (22 % випадків), який займається як розробкою, так і просуванням свого продукту. В деяких випадках існує навіть три засновники такого бізнесу (25 %), іноді чотири (12 %) та більше (6 %).

Початком роботи над будь-яким стартапом є створення його прототипу. Далі прототип перетворюється в повноцінний продукт, трансформується та розвивається, багато разів масштабуючись. Протягом усього цього часу стартап кілька разів залучає інвестиції, команда стартапу зростає, а складність продукту збільшується. В кінцевому рахунку, метою створення стартапу є його продаж великій корпорації або виведення його акцій на біржу і продовження роботи в якості окремої компанії.

Одним із значних економічних внесків стартапів є створення робочих місць. Середня кількість співробітників змінюється в залежності від стадії розвитку стартапу (рис. 2).

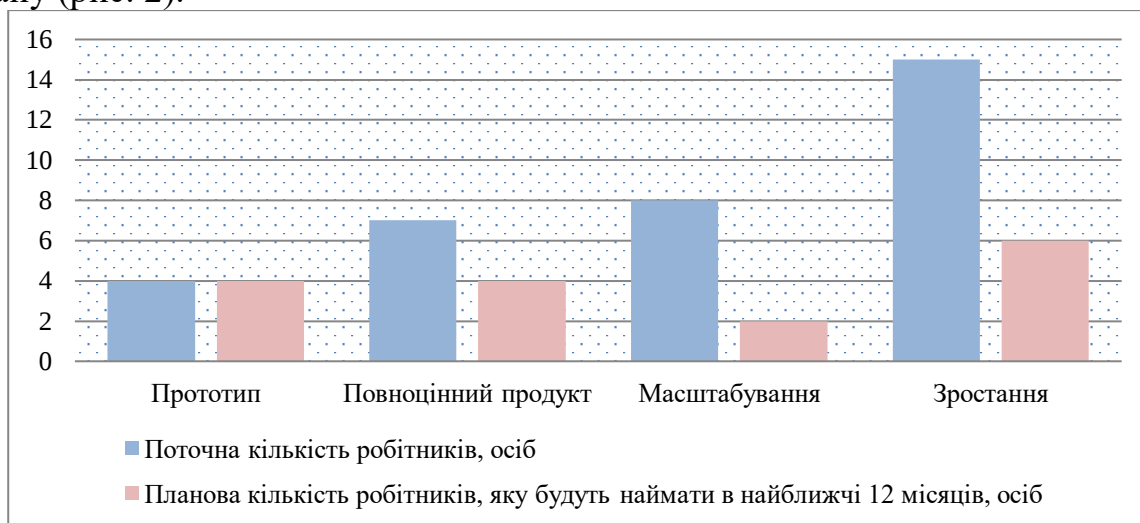

Рис. 2. Середня кількість співробітників стартапу в залежності від стадії його життєвого циклу

Наведений малюнок свідчить, що на етапі створення прототипу середня кількість працівників становить близько 4. Оскільки методологія стає більш економічно обґрунтованою, ця кількість має тенденцію до збільшення та на пізніх стадіях досягає близько 15. Більш того, на стадії інтернаціоналізації кожен стартап планує найняти й певну кількість іноземних працівників з метою кращого просування в інших державах. Так, одними з найголовніших проблем інтернаціоналізації бізнесу вважають різницю в культурі та законодавстві (рис. 3).

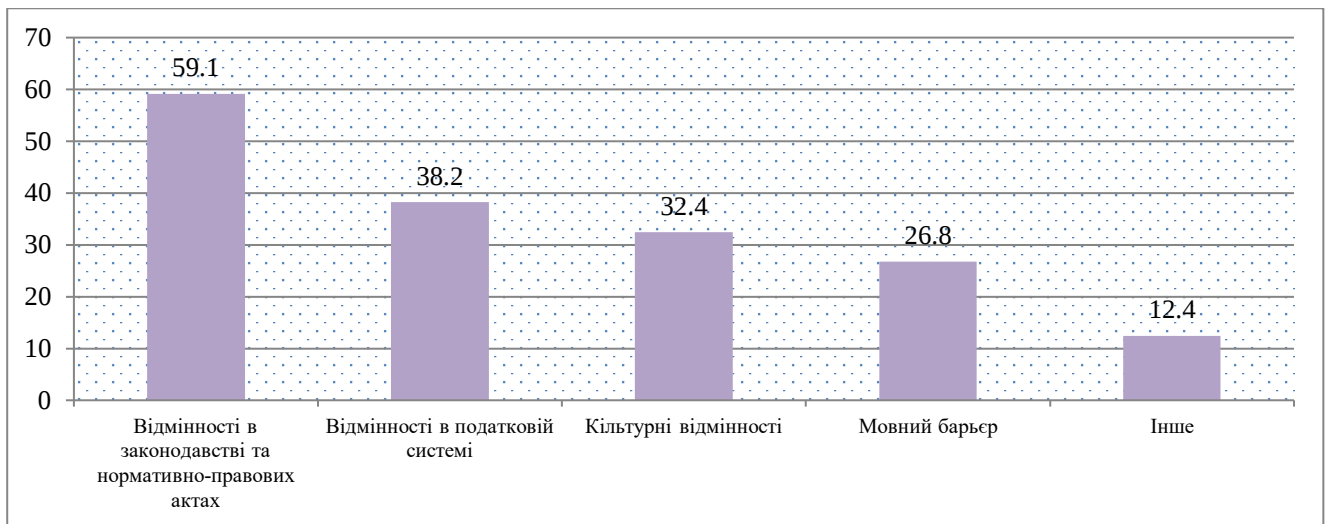

Рис. 3. Основні проблеми інтернаціоналізації стартапів, %

Саме прийом на роботу іноземного працівника, знайомого з особливостями ведення місцевого бізнесу допоможе стартапу на новій території. Найбільш розповсюдженими напрямками інтернаціоналізації бізнесу виступають країни ЄС, Азії та США.

Кожна стадія розвитку стартапу характеризується різною сумішшю джерел фінансування (рис. 4).

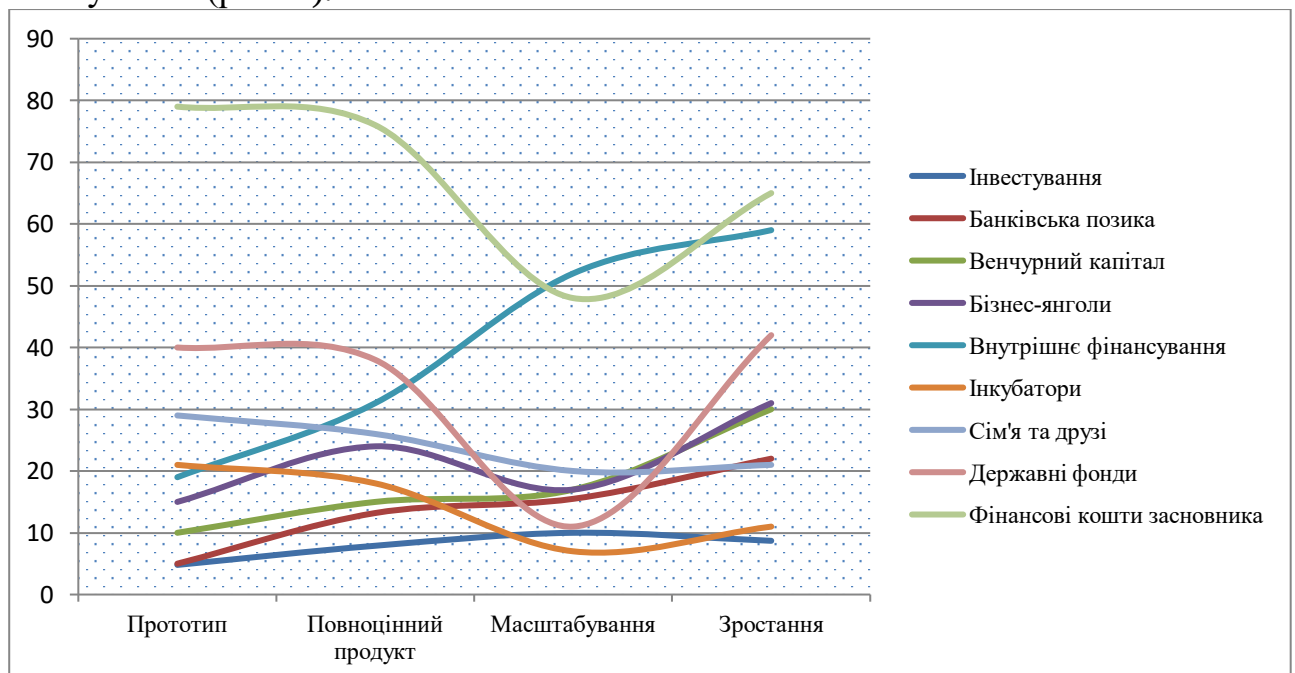

Рис. 4. Найбільш розповсюджені джерела фінансування стартапів на різних стадіях життєвого циклу

Фінансові засоби засновників стартапу є актуальними на будь-якій стадії розвитку, і вони, як правило, доповнюються різними поєднаннями інших джерел фінансування залежно від стадії життєвого циклу [2, с. 11]. Внутрішнє фінансування, а також банківські позики набувають все більшої популярності на пізніших етапах розвитку, коли стартапи посилюють свою присутність на ринку та консолідують основну діяльність.

На даний момент ситуація з інвестуванням в стартапи в Україні досить непростя. Економічний стан є недостатньо сприятливим, культура інвестування є

відсутньою, відсутніми є й механізми захисту інвесторів, кредитні рейтинги є низькими, а також безліч інших чинників просто гальмують розвиток нових і перспективних компаній. Простіше кажучи, підприємці мають мінімум можливостей для відкриття стартапів. Якщо додати до цього проблему незнання принципів організації бізнесу, то створення стартапів в нашій країні є дуже проблематичним.

З огляду на це засновники стартапів вважають, що дуже важливо базувати свій бізнес в екосистемі, яка сприяє високоякісній освіті, особливо на університетському рівні. Тісний зв'язок з університетами дозволяє стартапам легко знаходити добре навчений людський капітал та створювати інноваційні рішення. Підприємницька освіта має стати наріжним каменем нашої системи освіти.

У різних університетах є власні інкубатори, де вони допомагають студентам, якщо ті мають чудову ідею. Так, в ОНЕУ є програма Startup University, в якій протягом жовтня-листопада 2019 р. на тренінгах прийняло участь 185 осіб.

Проте, варто пам'ятати про середній вік стартапера – 38 років. Це означає, що носієм геніальної ідеї може бути зовсім не студент, а людина вже з освітою, яка, можливо, просто не має економічних навичок для перетворення цієї ідеї у життя. З огляду на це доцільно при навчальних закладах організовувати курси для людей старшого віку по принципу системи lifelong learning.

Згідно із даними сервісу Startup Ranking, Україна посідає 43-тє місце в світі за кількістю стартапів (250), випереджаючи Естонію, Литву, Латвію, Словенію, Словаччину та навіть деякі нові індустріальні країни. Перше місце в рейтингу посідають США (46951 стартап), друге – Індія (6633), третє – Велика Британія (4996), першу десятку замикає Бразилія (1079) [4].

Для України з її науковим та інноваційним потенціалом 250 стартапів є дуже малою кількістю. Навіть їх успішний подальший розвиток не розв'яже проблеми низького рівня національного інноваційного розвитку, стартапів потрібно в рази більше. Можливо, саме організація освітніх програм і курсів в цьому напрямку разом із підтримкою держави та іноземних фондів дозволить створити власну екосистему стартапів, яка стане двигуном нашої економіки.

Література

1. Шумпетер Й. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия. / Й. Шумпетер. – «Эксмо», 2007. – с. 234.
2. Global startup ecosystem report [Electronic resource]. – Available at: <https://startupgenome.com/reports> (date of appeal: 27.04.20). – Title screen.
3. European startup monitor 2019/2020 [Electronic resource]. – Available at: http://www.europeanstartupmonitor2019.eu/EuropeanStartupMonitor2019_2020_21_02_2020-1.pdf (date of appeal: 27.04.20). – Title screen.
4. Startup Ranking: web-site. Available at: <https://www.startupranking.com> (date of appeal: 27.04.20). – Title screen.